

შპს „სი-სი-ი-ეიჩ ჰაიდრო VI“-ის დირექტორს
ბატონ მიხეილ ნიბლაძეს

მის: ქ. თბილისი, ლეონიძის ქ. N 2ა, სართული 3, ფართი N 5

ასლი: ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტის მერიას
ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის მერიას

ბატონო მიხეილ,

სამინისტრომ განიხილა თქვენ მიერ, სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით წარმოდგენილი განცხადება, რომელიც ეხება ჩოხატაურის და ოზურგეთის მუნიციპალიტეტებში, მდ. ბახვისწყალზე 12 მგვტ დადგმული სიმძლავრის, ბუნებრივ ჩამონადენზე მომუშავე „ბახვი 1“ ჰესის მშენებლობასა და ექსპლუატაციას. გაცნობებთ, რომ სკოპინგის ანგარიშში არ არის მოცემული და დაზუსტებას საჭიროებს საქმიანობასთან დაკავშირებული შემდეგი საკითხები:

- საპროექტო ტერიტორია ემთხვევა გურიის გეგმარებითი დაცული ტერიტორიის წინასწარ მონახაზს, რაზეც სამინისტროს დელეგირებით მუშაობს ბუნების დაცვის მსოფლიო ფონდის კავკასიის წარმომადგენლობა (WWF). შესაბამისად აღნიშნულ ტერიტორიაზე ჰიდროელექტროსადგურის განთავსების მიზანშეწონილობა საჭიროებს დასაბუთებას;
- სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს ჰესის და მასთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის განთავსების ალტერნატიული ვარიანტების shp ფაილები და გარემოსდაცვითი კუთხით დეტალური დასაბუთება აღნიშნულ ტერიტორიაზე ჰესის განთავსების უპირატესობის შესახებ;
- ვინაიდან ბახმარო წარმოადგენს უნიკალური მიკროკლიმატის მქონე მაღალმთიან საკურორტო ზონას და დაგეგმილი საქმიანობის სპეციფიკის გათვალისწინებით, ადგილობრივ კლიმატზე ზემოქმედების საკითხები მნიშვნელოვანია, რაც განხილული უნდა იყოს დოკუმენტში. სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს ინფორმაცია (შესაბამისი დასაბუთებით) დაგეგმილი საქმიანობის

განხორციელების შედეგად (წყლის დაგუბება, როგორც ჰესის სათავე ნაგებობებთან, ასევე საათობრივი რეგულირების რკინაბეტონის კონსტრუქციის სამარაგო რეზერვუარში) ბახმაროს საკურორტო ზონის მიკროკლიმატზე ზემოქმედების შესახებ. ასევე მოცემული უნდა იყოს სამშენებლო ბანაკის მოწყობისა და მისგან გამომდინარე ზემოქმედების შესახებ და აღნიშნული ზემოქმედების შემცირების კონკრეტული შემარბილებელი ღონისძიებები;

- ბახმაროს მიკროკლიმატის ჩამოყალიბებას გარკვეულწილად განაპირობებს ადგილობრივი ფლორის წარმომადგენლები, განსაკუთრებით წიწვოვანი ხე-მცენარეები. აღნიშნულიდან გამომდინარე, სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს წიწვოვან ხე-მცენარეებზე ზემოქმედების საკითხები, მათ შორის ამოღებას დაქვემდებარებული წიწვოვანი ხე-მცენარეების შესახებ ინფორმაცია;
- კურორტი ბახმარო განსაკუთრებით დატვირთულია ზაფხულის სეზონზე, შესაბამისად, კურორტამდე მისასვლელი შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის „ჩოხატაური-ბახმაროს“ საავტომობილო გზაზე და ბახმაროს ტერიტორიაზე ადგილობრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზებზე სატრანსპორტო საშუალებების ინტენსიური გადაადგილება აღინიშნება ზაფხულის სეზონზე. სკოპინგის ანგარიშში შემარბილებელ ღონისძიებებში განხილული უნდა იყოს დატვირთული გზების პირობებში სატრანსპორტო ოპერაციების შესრულების შესახებ ინფორმაცია და წარმოდგენილი უნდა იქნეს დასაბუთებული ალტერნატივები, როგორც ჰესის მშენებლობისათვის საჭირო სატრანსპორტო ნაკადების ზემოქმედების შესახებ, ასევე ექსპლუატაციისას აღნიშნული გზების გამოყენების საჭიროების შესახებ შესაბამისი შემარბილებელ ღონისძიებებთან ერთად;
- სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს ჰესის და მასთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის შედეგად, მოკლე და გრძელვადიანი ზემოქმედებების შეფასების შესახებ ინფორმაცია კურორტ ბახმაროს ბიომრავალფეროვნებაზე;
- წარმოდგენილი 198568 კვ.მ. ფართობიდან (shp-ფაილები), რომელიც მოიცავს სახიდე გასასვლელებს (აკვედუკებს), ბანაკებს, გზებს, მარცხენა და მარჯვენა სათავეს, მილსადენს, სადგურის და სარეზერვო წყალსაცავის ფართობებს, „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების დადგენის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 4 აგვისტოს №299 დადგენილებით დამტკიცებული სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების მიხედვით, 105996კვ.მ. ფართობი წარმოადგენს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ სახელმწიფო ტყეს. კერძოდ, 95374 კვ.მ. ხვდება ოზურგეთის სატყეო უბნის მთისპირის სატყეოს N17, N22 და N23 კვარტლებში. 95374 კვ.მ ნაწილობრივ ზედდებაშია სახელმწიფო ტყის ფონდად რეგისტრირებულ მიწის ნაკვეთზე ს/კ 28.24.22.158. ხოლო 10622 კვ.მ. ხვდება ჩოხატაურის სატყეო უბნის ბახმაროს სატყეოს N10, N11 და N13 კვარტლებში. ასევე, წარმოდგენილი ფუჭი ქანების მოწყობისათვის განკუთვნილი ტერიტორიის მთლიანი 17068 კვ.მ-დან (გეოგრაფიული კოორდინატები: 1. X 275759 – Y 4638488; 2. X 275679 – Y 4638359; 3. X 275719 – Y 4638252; 4. X 275762 – Y 4638274; 5. X 275765 – Y 4638304; 6. X 275788 – Y 4638477), სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ

სახელმწიფო ტყეს წარმოადგენს 1285 კვ.მ., რომელიც მდებარეობს ჩოხატაურის სატყეო უბნის ბახმაროს სატყეოს კვარტალ N10-ის N15 და N19 ლიტერებში. გარდა ამისა, ვინაიდან კანონმდებლობა სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე არ ითვალისწინებს სანაყაროების მოწყობას, სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი და განხილული უნდა იქნეს სანაყაროს განთავსების ადგილის ისეთი ალტერნატიული ვარიანტები, რომლებიც არ მოხვდება სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე; ამასთან მნიშვნელოვანია, დასაბუთდეს რატომ არის შერჩეული ისეთი ალტერნატივა, სადაც ჰესისთვის საჭირო ინფრასტრუქტურის განთავსება იგეგმება სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებული სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე;

- პროექტით გათვალისწინებულია 4100 მ სიგრძის სადაწნეო მილსადენის მშენებლობა, რაც დაკავშირებულია შესაბამის მონაკვეთზე მდინარის წყლის რეჟიმის ცვლილებასთან. ვინაიდან, პროექტის მიხედვით, გასატარებელი ეკოლოგიური ხარჯი იქნება 0.29 მ³/წმ. სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია შემცირებული ეკოლოგიური ხარჯის პირობებში ბიომრავალფეროვნებაზე მათ შორის წყლის და წყალზე დამოკიდებულ სახეობებზე ზემოქმედების შესახებ. ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს თევზსავალის და თევზამრიდის ეფექტურობა. დარჩენილი წყლის საკმარისობის საკითხი, წყლის ბიომრავალფეროვნების არსებობის უზრუნველყოფის თვალსაზრით შეფასებული იყოს შესაბამისი კვალიფიკაციის მქონე ექსპერტის მიერ.
- სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია ინფორმაცია ჰესის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის შედეგად ხმაურის წარმომქმნელი წყაროებისა და რეცეპტორების შესახებ. მითითებულია (გვ. 78), რომ „ძირითადი სამუშაოების წარმოების ტერიტორიიდან საცხოვრებელი ზონები დაშორებულია დიდი მანძილით (კურორტ ბახმაროდან დაცილების მანძილი შეადგენს 3.5 კმ-ს), რაც თავისთავად ამცირებს ნეგატიური ზემოქმედებების რისკებს. შესაბამისად, ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების და ხმაურის გავრცელებასთან დაკავშირებული ზემოქმედების რისკები მინიმალურია.“ სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილ ნახაზზე 3.2 „კომუნიკაციების განლაგების სიტუაციური სქემა“ (გვ. 28) ნაჩვენებია, რომ უახლოესი დასახლებული პუნქტი მდებარეობს 1940 მეტრის დაშორებით. შესაბამისად, ზემოაღნიშნული საკითხი საჭიროებს დაზუსტებას. გარდა ამისა, სამშენებლო სამუშაოების შესრულებისას მშენებლობაში გამოსაყენებელი მასალების ტრანსპორტირება და სამშენებლო ტექნიკის გადაადგილება მოხდება კურორტ ბახმაროს გავლით, ხოლო დასახლებული პუნქტი სამშენებლო ბანაკიდან დაშორებულია დაახლოებით 600-700 მეტრით, რაც დაკავშირებული იქნება დასახლებულ პუნქტზე ხმაურის გავრცელებასთან და ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების გაფრქვევასთან. აღნიშნული საკითხი განხილული არ არის (შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებებით) სკოპინგის ანგარიშში.
- სკოპინგის ანგარიშში გვ. 77, თავი 4.6 „ვიზუალურ-ლანდშაფტური ზემოქმედება“ მითითებულია, რომ „ვიზუალური ზემოქმედების დახასიათებისას პირველ რიგში გასათვალისწინებელია საპროექტო ტერიტორიების განლაგება ზემოქმედების რეცეპტორებთან მიმართებაში, კერძოდ ვიზუალური თვალთახედვის არეალში ექცევა თუ არა ზემოქმედების წყაროები. საპროექტო არეალი დიდი მანძილებითაა

დაცილებული უახლოესი საცხოვრებელი ზონებიდან. უახლოესი დასახლებული პუნქტი კურორტი ბახმარო სათავე ნაგებობის განთავსების ადგილიდან დაცილებულია 3.0-3.5 კმ-ით.“ სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილ ნახაზზე 3.2 „კომუნიკაციების განლაგების სიტუაციური სქემა“ (გვ. 28) ნაჩვენებია, რომ უახლოესი დასახლებული პუნქტი მდებარეობს 1940 მეტრის დაშორებით, გარდა ამისა, ზედა ბიეფის ნიშნულია 1745 მ, ხოლო უშუალოდ კურორტი ბახმარო კი მდებარეობს 1926-2050 მეტრზე, შესაბამისად, ვიზუალური-ლანდშაფტური ზემოქმედების კუთხით, წარმოდგენილი უნდა იქნეს კურორტი ბახმაროდან საპროექტო ჰესამდე რელიეფური სურათი, რაც დაადასტურებს რომ საკურორტო ზონიდან არ იქნება ხილული ჰესის ინფრასტრუქტურა;

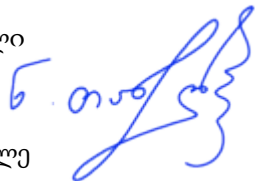
- სკოპინგის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედების შეფასების და მისი აუცილებლობის დასაბუთების შესახებ ინფორმაცია, მათ შორის ზემოქმედებით გამოწვეული დანაკარგისა და მიღებული სარგებლის ურთიერთმეწონა გარემოსდაცვით, კულტურულ, ეკონომიკურ და სოციალურ ჭრილში;
- სკოპინგის ანგარიშში დაზუსტებას საჭიროებს ჰესისათვის საჭირო ინფრასტრუქტურის განლაგების ადგილები შესაბამისი Shp ფაილების მითითებით. ამასთან, მნიშვნელოვანია წარმოდგენილ იქნეს თითოეული ინფრასტრუქტურული ობიექტის დაზუსტებული მანძილი კურორტ ბახმაროს დასახლებული პუნქტიდან და ბახმაროს სარეკრეაციო ზონიდან.
- წარმოდგენილი უნდა იქნეს შესაბამისი მუნიციპალიტეტის პოზიცია „ბახმაროს სარეკრეაციო ტერიტორიის ქალაქთმშენებლობითი გეგმების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 2 დეკემბრის დადგენილებასთან დაგეგმილი საქმიანობის თავსებადობის შესახებ.
- წარმოდგენილი უნდა იქნეს საპროექტო ტერიტორიის სეისმოლოგიური შეფასების შესახებ ინფორმაცია და აღნიშნული შეფასებისათვის გამოყენებული ლიტერატურული მონაცემების რუკების და განხორციელებული/განსახორციელებელი კვლევების შესახებ ინფორმაცია;
- განხილული უნდა იყოს რეგიონში არსებული და დაგეგმილი ჰესების კუმულაციური ზემოქმედების შეფასების შესახებ ინფორმაცია, როგორც მშენებლობის ეტაპისთვის, ასევე ექსპლუატაციის ფაზაზე, მათ შორის ზედა ბიეფში არსებული ჰესების და დაგეგმილი ჰიდროელექტროსადგურის ჯამური ზემოქმედება, როგორც წყლის რესურსებზე, ასევე წყალზე დამოკიდებულ სახეობებზე.
- წარმოდგენილი უნდა იყოს დაზუსტებული ეკოლოგიური ხარჯის ოდენობა (თვეების მიხედვით) და მისი გამოთვლის მეთოდოლოგია.
- სკოპინგის ანგარიშში მითითებულია, რომ პროექტის განხორციელებისათვის საჭიროა მისასვლელი გზებისა და სახიდე გადასასვლელების მოწყობა. შესაბამისად, წარმოდგენილ უნდა იქნეს ინფორმაცია აღნიშნული ინფრასტრუქტურის მოწყობის შედეგად ზემოქმედების და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ.
- მოცემული უნდა იყოს მდინარის რეჟიმის მიხედვით ელექტროენერჯის გამომუშავების შესახებ ინფორმაცია სეზონების შესაბამისად;

- სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია მოხდება, თუ არა ჰესისათვის საჭირო ინფრასტრუქტურული ობიექტებით კურორტ ბაზმაროს წყალმომარაგება-კანალიზაციის ქსელის გადაკვეთა;
- სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების შედეგად ადგილობრივი მუნიციპალიტეტისთვის შესაძლო სარგებელი. ასევე, ჰესის მიერ გამომუშავებული ელექტროენერჯის ეკონომიკური სარგებელი ქვეყნისთვის და ადგილობრივი მუნიციპალიტეტისთვის.
- აღსანიშნავია, რომ კურორტ ბაზმაროს და მის მიმდებარე ტერიტორიებზე გავრცელებულია მესაქონლეობა, აღნიშნულიდან გამომდინარე შეფასებული უნდა იყოს პროექტის განხორციელების შედეგად, მდინარის წყლის საკმარისობა მესაქონლეობისთვის საჭირო წყალმომარაგების საკითხებთან.
- წარმოდგენილ უნდა იქნეს ბაზვი 1 ჰესის მიერ გამომუშავებული ელექტროენერჯის ქვეყნის ენერგოსისტემაში ჩართვის სქემა;

გთხოვთ, უზრუნველყოთ ყველა ზემოაღნიშნული საკითხის/შენიშვნის შესახებ ინფორმაციის/დოკუმენტაციის 2 თვის ვადაში წარმოდგენა. აღნიშნული ინფორმაციის/დოკუმენტაციის წარმოდგენამდე სამინისტრო მოკლებულია შესაძლებლობას გასცეს სკოპინგის დასკვნა. ასევე გთხოვთ, უზრუნველყოთ პროექტის საჯარო განხილვაზე გამოთქმულ შენიშვნებთან და მოსაზრებებთან დაკავშირებით არგუმენტირებული/დასაბუთებული ინფორმაციის წარმოდგენა.

პატივისცემით,

ნინო თანდილაშვილი

მინისტრის მოადგილე

